

שלחו להדפסה

מומחי המחאה: "לעגן הזכות לדיור בחוק יסוד"

צוות המומחים המסייע למחאת האוהלים הגיש את מסקנותיו בתחום שעורר את גל ההפגנות הקיץ. במרכז ההמלצות: אימוץ חוק דיור מכיל, ביטול חוק ועדות הקבלה והסדרה בחקיקה של תנאי השכירות. "כוחות השוק אינם עונים על צרכי הדיור" בילי פרנקל

"המשך הפרטת הקרקעות למרבה במחיר, הרפורמה המקודמת בחוק התכנון והבניה והליכי תכנון מהירים דוגמת חוק ועדות הדיור הלאומיות (וד"לים) יחריפו את הבעיה ולא יפתרו אותה", כך קובע בדו"ח הביניים של הוועדה המייעצת לראשי [מחאת האוהלים](#) שפורסם אתמול (ד').

- [הדיור נשאר בבית: אין מהפכות בטרנטנברג](#)
- [המלצות טרנטנברג - מיחזור חוקים שלא מיושמים](#)
- [מומחי המחאה ממליצים: עבודה, חינוך ובריאות](#)

הדו"ח, שנכתב על ידי מעל ל-50 מומחים, מקיף 4 נושאים: דיור, תחבורה, קרקע ותכנון. המומחים קבעו כי התפישה הקיימת בתחומים אלה, מחריפה את הפערים ואת אי הצדק החברתי, וכי "נדרש דרוש שינוי כיוון, ולא רק תוספת תקציב".

יוסי יונה צילום: גיל יוחנן

לחצו כאן להגדיל
הטקסט

הקיץ - ב' הפך להיות אוהל (צילום: ירון ברנר)

לדברי המומחים, "המחשבה שכוחות השוק יכולים, עם מעט דחיפה מצד הממשלה, לממש את הזכות לדיור ולנגישות, לא הוכיחה את עצמה, בלשון המעטה. ההיפך הוא הנכון. כוחות השוק אינם עונים על צרכי הדיור, מובילים לבזבז משאבים, מרחיקים את רוב האוכלוסייה מהאפשרות להשיג דיור נאות, ומעמיקים את הזנחת המעמד הבינוני-נמוך ואת הפריפריה החברתית והגיאוגרפית".

עוד נקבע, כי "המשך הפרטת הקרקעות למרבה במחיר, הרפורמה המקודמת בחוק התכנון והבניה והליכי תכנון מהירים דוגמת חוק ועדות הדיור הלאומיות (וד"לים) יחריפו את הבעיה ולא יפתרו אותה. כדי להשיג צדק חברתי חייבת להיות מעורבות של השלטון המרכזי, השלטון המקומי, בשיתוף פעולה עם החברה האזרחית והמגזר הפרטי. מעורבות השלטון צריכה להתבטא בחקיקה, הכוונה, קביעת מדיניות חברתית, יזמה, רגולציה, פיקוח ואכיפה ולא רק בתקצוב ובהפרטה.

"להשהות את קידום הרפורמה בתכנון ובניה"

בתחום הדיור ממליצים המומחים לעגן את הזכות לדיור בחוק יסוד, ולהבטיח את הזכות לדיור בר השגה בבעלות ובשכירות, בצד ההיצע ובצד הביקוש, לרבות שמירה והגדלת מאגר של דיור מוזל למכירה ולהשכרה, ובכלל זה דיור ציבורי.

בנוסף, הם ממליצים לשנות את האופן שבו מסייעת המדינה לזכאים ברכישת ושכירת דירה, לאמת חוק דיור שיבטיח תמהיל חברתי גם באזורי ביקוש וגם בפריפריה, ולעגן בחוק איסור אפליה בדיור וביטול חוק ועדות הקבלה. בנוסף הם ממליצים על תוכנית לאומית להתחדשות עירונית, בפרט בערי פריפריה ובישובים ערביים, לבחון מחדש את הליכי הפרטה בתחום הדיור וביזור סמכויות לרשויות המקומיות, והסדרה בחקיקה של תנאי השכירות.

מנאל טרכטנברג ושר האוצר שטייניץ (צילום: מוטי קמחי)

בתחום התכנון, קוראים המומחים לבטל את חוק ועדות הדיור הלאומיות (הוד"לים), ולהשהות את קידום הרפורמה בחוק התכנון והבנייה עד להטמעת המלצותיהם בהצעת החוק. "יש לעשות תפנית בטיפוסי הפיתוח של מדינת ישראל: מהתמקדות בפיזור אוכלוסייה ופרבור, המוביל לנגיסה בשטחים הפתוחים והרס הנוף הפתוח והטבע, להשקעה ביצירת עירוניות איכותית המאפשרת פיתוח כלכלי מקומי וצדק חברתי", הם קובעים.

עוד קובעים המומחים, כי "נדרשת מהפכה של ממש במערכת התכנון: לשאוף לייצוג הולם של אוכלוסיות שונות במוסדות התכנון, להשקיע בחיזוק מערכת התכנון בתקנים והכשרות, ליצור מסלול מהיר לתוכניות מגורים בתוך הערים הכוללות רכיב משמעותי של דיור בר השגה, ולתוכניות למגורים ותעסוקה בישובי האוכלוסייה הערבית".

בתחום התחבורה ממליצים המומחים לשנות את סדר העדיפויות ולעבור מהשקעה בניידות להשקעה בנגישות, לרבות עידוד תחבורה ציבורית, הליכה ברגל ונסיעה באופניים, פיתוח מואץ של התחבורה הציבורית הפנים עירונית והמטרופולינית, והקמת איגודי ערים לתחבורה.

הפגנת המיליון (צילום: באדיבות היחידה האווירית, משטרת ישראל)

בתחום הקרקע הם ממליצים לעצור את הפרטת הקרקעות ולהקצות קרקעות לפי צרכי הפיתוח של הערים והישובים בהם מתגוררת האוכלוסייה הערבית. כמו כן ממליצים לבצע חלוקה חדשה של שטחי שיפוט, תוך הנהגת ניהול משותף של אזורי תעשייה ומסחר למועצות האזוריות ולערים השכנות.

בנוסף ממליצים המומחים להסדיר תכנונית את הבנייה בכפרים הבדווים בנגב, לשנות את תנאי המכרזים בקרקעות ציבוריות, לשנות את הרכב מועצת מקרקעי ישראל כך שתכלול נציגי ציבור מקבוצות מגוונות ולבחון מחדש את צרכי הקרקע של מערכת הביטחון. כן ממליצים להעביר תגמולים הוגנים לציבור עבור ניהול פרטי של משאבי הטבע ושמירתם ככל האפשר כרכוש הציבור.

לא מספיק "להגדיל את היצע"

"לא די לדבר על גודל תקציבי הפיתוח, אלא גם על האופן בו הם יושקעו ועל החלוקה של משאבי הקרקע", קובעים חברי הצוות. "תכנון המתעלם מאורחות החיים והצרכים של התושבים ומשאפה לשוויון, סופו שיגרור לנזקים חברתיים חמורים".

חברי הוועדה ממליצים להשקיע את עיקר המאמץ בחיזוק ובחידוש הערים הקיימות ועיבוי, גם במרכז וגם בפריפריה, תוך מתן פתרונות שונים לאוכלוסיות מגוונות, במקום השקעה בהקמת שכונות וישובים הומוגניים בשטחים פתוחים, שחלישים את הישובים הקיימים, דורשים השקעות בתשתיות חדשות, וגורמים לפגיעה סביבתית.

"המוחים צדקו פעמיים: גם בקיומה של מצוקת דיור אמיתית ורצינית במדינה, וגם בדחיית הפתרונות שהוצעו על ידי המדינה כמו חוק ועדות הדיור הלאומיות (חוק הוד"לים)", אומרת ד"ר אמילי סילברמן, העומדת יחד עם עו"ד גיל גן-מור בראש הצוות שהכין את ההמלצות בתחום הדיור. "נדרש שינוי מהותי בתפישת העולם בנוגע למדיניות הדיור, מטרותיה ויעדיה, שכן מדיניות דיור חברתית היא קריטית לכל דיון על צדק חברתי".

• [הצטרפו לעמוד הפייסבוק של ynet כלכלה ונדל"ן](#)

תגיות: מחאת האוהלים
חזרה